

Rättsfallssamlingen

Mål C-5/22

Green Network SpA

mot

SF

och

YB

och

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

(begäran om förhandsavgörande från Consiglio di Stato)

Domstolens dom (femte avdelningen) av den 30 mars 2023

”Begäran om förhandsavgörande – Inre marknaden för el – Direktiv 2009/72/EG – Artikel 37 – Bilaga I – Den nationella tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter – Konsumentskydd – Administrationskostnader – Befogenhet för den nationella tillsynsmyndigheten att besluta om återbetalning av belopp som slutförbrukarna betalat i enlighet med avtalsklausuler för vilka denna myndighet vidtagit sanktionsåtgärder”

Tillnärmning av lagstiftning – Tillnärmningsåtgärder – Gemensamma regler för den inre marknaden för el – Direktiv 2009/72 – Tillsynsmyndigheter – Skyldigheter och befogenheter – Befogenhet för den nationella tillsynsmyndigheten att besluta om återbetalning av belopp som slutförbrukarna betalat i enlighet med avtalsklausuler för vilka denna myndighet vidtagit sanktionsåtgärder – Åläggande att återbetala belopp vilket grundas på ett åsidosättande av skyldigheter vad gäller transparens i fråga om priser – Tillåtet

(Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72, artiklarna 36 g, 37.1 i) och n, 37.3, 37.4 d och 37.6 samt bilaga I)

(se punkterna 22, 24–26, 28 och 30 samt domslutet)

Resumé

De nationella energitillsynsmyndigheterna får ges befogenhet att ålägga elföretag att återbetala belopp som tagits ut i strid med konsumentskydds krav

Säkerställandet av konsumentskyddet ingår nämligen bland de skyldigheter som dessa myndigheter ska fullgöra

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (Tillsynsmyndigheten för energi-, nät- och miljöfrågor, Italien) påförde år 2019 Green Network, ett italienskt bolag som distribuerar elektricitet och naturgas, en straffavgift på 655 000 euro för att ha åsidosatt skyldigheter i fråga om transparenta priser. Denna myndighet ålade dessutom bolaget att till sina slutförbrukare åter-

betala ett belopp på 13 987 495,22 euro avseende vissa administrationskostnader som företaget hade fakturerat dessa kunder i enlighet med en avtalsklausul som myndigheten ansåg vara rättsstridig.

Efter att utan framgång ha överklagat detta beslut till en förvaltningsdomstol lämnade Green Network in ett överklagande till Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) och gjorde gällande att den nationella tillsynsmyndighetens befogenhet enligt italiensk rätt att ålägga företag återbetalning av belopp som de fakturerat kunderna stred mot direktiv 2009/72.¹

Högsta förvaltningsdomstolen ställde mot denna bakgrund två tolkningsfrågor till EU-domstolen rörande artikel 37.1 och 37.4 i direktiv 2009/72, om tillsynsmyndigheternas befogenheter, och bilaga I till detta direktiv, där det anges åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att skydda konsumenterna.

EU-domstolen slår i sin dom fast att artikel 37.1 i) och n² och 37.4 d³ i direktiv 2009/72 samt bilaga I till detta direktiv inte utgör hinder för att en medlemsstat ger den nationella tillsynsmyndigheten befogenhet att ålägga elföretagen att till sina slutförbrukare återbetala belopp motsvarande den avgift som dessa betalat för "administrationskostnader" i enlighet med en avtalsklausul som denna myndighet anser vara rättsstridig. Detta gäller även i de fall där detta åläggande inte grundas på skäl som rör kvaliteten på den tjänst som dessa företag har tillhandahållit, utan på åsidosättandet av skyldigheter i fråga om transparenta priser.

Domstolens bedömning

Domstolen framhåller först att medlemsstaterna, för att uppnå de mål som eftersträvas med direktiv 2009/72, i detta direktiv åläggs en skyldighet att ge sina nationella tillsynsmyndigheter långtgående befogenheter i fråga om reglering och övervakning av elmarknaden, bland annat i syfte att säkerställa konsumentskyddet.

Domstolen konstaterar därefter att det i artikel 37 i direktiv 2009/72, som rör tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter, inte nämns något om en befogenhet att ålägga elföretagen att återbetala alla belopp som de tagit ut i enlighet med en avtalsklausul som myndigheten anser vara rättsstridig. Formuleringen "tillsynsmyndigheten [ska] åtminstone få befogenheter att" i artikel 37.4 i direktiv 2009/72 tyder emellertid på att en sådan myndighet kan ges även andra befogenheter än dem som uttryckligen nämns i denna bestämmelse, för att kunna fullgöra de skyldigheter som avses i artikel 37.1, 37.3 och 37.6 i detta direktiv.

Säkerställandet av att elföretagen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens och säkerställandet av konsumentskyddet ingår dessutom bland de skyldigheter för de nationella tillsynsmyndigheterna som avses i artikel 37.1, 37.3 och 37.6 i det nämnda direktivet.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 2009, s. 55).

² Dessa bestämmelser handlar om tillsynsmyndigheternas skyldigheter att säkerställa företagens fullgörande av sina skyldigheter vad gäller transparens respektive att säkerställa konsumentskyddet.

³ I denna bestämmelse föreskrivs att tillsynsmyndigheterna ska ha befogenhet att besluta om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för elföretag som inte fullgör sina skyldigheter enligt direktiv 2009/72 eller enligt relevanta och rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheterna, eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner.

EU-domstolen konstaterar därför att en medlemsstat får ge en sådan myndighet befogenhet att ålägga dessa aktörer att återbetala belopp som de tagit ut i strid med konsumentskyddskrav, särskilt kravet på en transparent och korrekt fakturering.

Denna bedömning påverkas inte av att det i artikel 36 i direktiv 2009/72 föreskrivs att den nationella tillsynsmyndigheten ska vidta de åtgärder som är nödvändiga ”i förekommande fall i samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, inklusive konkurrensmyndigheterna, och utan att inkräkta på deras behörighet” eller av att artikel 37.1 n i detta direktiv innehåller formuleringen ”[t]illsammans med andra relevanta myndigheter”.

Det framgår nämligen inte av dessa bestämmelser att det, i ett fall som det i det nationella målet, endast är en av dessa andra nationella myndigheter som får besluta om återbetalning av belopp som elföretagen tagit ut utan grund av slutförbrukarna. Användningen av uttrycket ”i förekommande fall” tyder tvärtom på att ett sådant samråd endast är nödvändigt när den tilltänkta åtgärden kan ha betydelse för andra behöriga myndigheter.

EU-domstolen slår slutligen fast att eftersom konsumentskydd och säkerställandet av fullgörandet av skyldigheter vad gäller transparens ingår bland de skyldigheter som avses i artikel 37 i direktiv 2009/72, saknar det relevans vilket som är det exakta skälet till att myndigheten, vid fullgörandet av en av dessa skyldigheter, ålägger ett elföretag att återbetala belopp till sina kunder.